

Albert Camus: Stranac

Albert Camus je, uz Jean-Paula Sartrea, „najapsurdniji“ predstavnik kasnog modernizma u književnosti. Inspiriran užasima Drugoga svjetskog rata, Camus prikazuje otuđenost, besmisao i gorku ironiju degradiranog čovjeka, koje su svojstvene egzistencijalizmu, u romanu simbolična naslova „Stranac“.

Camusov glavni junak Mersault čeka presudu u zatvoru. Međutim, za njega je život na slobodi i život u zatvoru sasvim jednak. Njegova osoba jednako je reducirana i rezignirana na slobodi kao i u sužanjstvu. On postoji tek toliko da živi i preživi. U skladu s Camusovom idejom otuđenog čovjeka Mersault je opisan šturim, gotovo jednostavnim, sažetim rečenicama: *„Rekoh da sam ubio jednog Arapa. Tad su ušutjeli. Uskoro je pala noć.“* Ishod presude ne uzbuđuje ga previše nego ga čini ravnodušnim, nemoćnim i smirenim. Apsurdnu situaciju u kojoj se nalazi također potvrđuje i apsurdna smrtna presuda koja će uslijediti, a njegova neuklopljenost u društvo osigurati će mu titulu oholog i bezobzirnog ubojice. Camus je želio tehnikom redukcije svesti junakov život na minimum. Od beskrajnih, proustovskih rečenica ostalo je tek šturo opisivanje nimalo atraktivne svakodnevice, a psihoanaliza svedena je na tek običan podražaj i nemogućnost verbalizacije. Mersault je otuđen od društva, ne zanima ga ljubav i prilikom posjeta svoje takozvane djevojke Marie on zamjećuje i gotovo realistično opisuje sasvim nebitne osobe: *„(...) sitne starice, stisnutih usana, u crnini i krupne gologlave žene (...)“* fokusirajući se na njihov govor i postupke (ključar sjedi, galama), a na kraju zaključuje da je Marie „vrlo lijepa“, ali da joj on to nije znao reći. Kao da se civilizacija vratila u svoje prirodno, nagonsko stanje, Mersault, koji je ujedno i pripovjedač, poput nekakve životinje zatvoren čeka u beskrajnoj sadašnjosti krepku smrt kao moguće rješenje, a zapravo nikakvo smirenje. Cijeli njegov život se poput kakva kruga opet i iznova okreće, a zapravo stoji: *„(...) onoga sam dana osjetio da mi je ćelija dom i da mi se život zaustavio.“*, zatvoren u apsurd egzistencijalizma. Čovječanstvo vjerojatno nikada neće saznati zašto je Mersault počinio ubojstvo jer je pripovjedač lukavo distancirao junakove razloge te očito uvukao „egzistencijalizam“ u njegovu svijest. Rezultat apsurdna je očekivani apsurd.

Smrtna kazna nije rješenje ako je donesena na temelju nečijeg karaktera (oholosti, bezobzirnosti), a ne djela. Albert Camus pokazao je da svijet nije spreman za ljude izvan konvencija današnjeg društva i stoga će Stranac zauvijek ostati stranac: neprimjetan, kriv ili nevin, ravnodušan i nezainteresiran za sve ono što mu život možda donese.

(398 riječi)

Lucija Bakšić, 4. d